

Sygn. akt V GC 1032/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział V Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR J. Dams

Protokolant: S. Poborczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 r. w Dzierżoniowie na rozprawie sprawy

z powództwa :

T. G.

przeciwko:

P. K.

o zapłatę 34.505,15 zł

I. uchyła wyrok zaoczny z dnia 25 marca 2015 r.

II. oddala powództwo

III. zasądza od powoda na rzecz adwokata Bartosza W. W. kwotę 2.969 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu

Sygnatura akt: V GC 1032/14

UZASADNIENIE

T. G. pozwem z dnia 12 czerwca 2014r., skierowanym do Sądu Rejonowego w Legnicy, domagał się zasądzenia od P. K. kwoty 34 505,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami postępowania. Uzasadniając roszczenie powód podał, że pozwany pełnił funkcję prezesa zarządu spółki Biuro (...) sp. z o.o. w Ś. w okresie od 20 sierpnia 2013r. do 4 listopada 2013r., a z kolei powód w 2012r. zatrudniony był na stanowisku projektanta w Biurze (...) sp. z o.o. we W. (wcześniej (...) sp. z o.o., a obecnie Biuro (...) sp. z o.o. w Ś.). Ponieważ wskazana spółka nie wywiązała się z obowiązku zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia, rozwiązał on umowę o pracę w trybie art. 55 § 1 k.p. i uzyskał przeciwko swemu pracodawcy tytuły wykonawcze o zapłatę zaległego wynagrodzenia i odszkodowania. Powód nie zdołał wyegzekwować zasądzonych kwot (tj. należności głównych w kwotach 17 297 zł i 12 810,15 zł, a także kosztów procesu i kosztów egzekucji), gdyż postępowanie egzekucyjne wobec spółki okazało się bezskuteczne i w kwietniu 2014r. zostało umorzone. Powód ponadto wskazał, że istotna spółka, pomimo jej znacznego zadłużenia, nigdy nie złożyła wniosku o ogłoszenie upadłości. Na wartość przedmiotu sporu złożyły się: należność główna w kwocie 17 297 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu w kwocie 1 800 zł – jak w wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 16 maja 2013r., sygn. IV P 204/13, kwota 72 zł tytułem kosztów postępowania klauzulowego oraz kwota 600 zł kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym – wszystkie koszty postępowania wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 kwietnia 2014r.; należność główna w kwocie 12 810,15 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu w kwocie 1 800 zł – jak w wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18 lipca 2013r., sygn. IV P 421/13, kwota 66 zł tytułem kosztów postępowania

klauzulowego - wszystkie koszty postępowania wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 kwietnia 2014r., kwota 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z odsetkami liczonymi od dnia 21 kwietnia 2014r. – według wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 27 lutego 2013r., sygn. IV Pm 952/12. Podstawę prawną powództwa stanowił przepis art.299 k.s.h.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Legnicy z dnia 16 lipca 2014r. sprawę przekazano do rozpoznania tut. Sądowi.

W dniu 25 marca 2015r. tut. Sąd wydał w sprawie wyrok zaoczny, w którym uwzględnił powództwo w całości.

Pozwany - po przywróceniu mu przez Sąd w postanowieniu z dnia 25 czerwca 2015r. terminu procesowego - skutecznie zaskarżył wyrok zaoczny sprzeciwem, domagając się oddalenia powództwa w całości. Zarzucił, że funkcję członka zarządu pełnił za ledwie w okresie od 20 sierpnia 2013r. do 23 października 2013r., przy czym przy objęciu funkcji nie wiedział, że spółka jest znacznie zadłużona. Wskazał też, że nigdy nie uzyskał dostępu do dokumentacji finansowej spółki, jak i wykazu jej zobowiązań, wobec czego po dwóch miesiącach złożył oświadczenie o rezygnacji ze swojej funkcji. Podkreślił, że tytuły wykonawcze wobec spółki wydano w okresie, kiedy nie wchodził w skład jej organu. Na dalszym etapie zarzucał też, że w momencie objęcia przez niego funkcji prezesa zarządu dłużna spółka była już całkowicie niewypłacalna, a tym samym nie zgłoszenie przez niego wniosku o ogłoszenie jej upadłości nie spowodowało szkody po stronie powodowa w myśl art.299 § 2 k.s.h.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. G., przynajmniej od 2011r. pozostawał w stosunku zatrudnienia z (...) sp. z o.o. w R., a następnie Biurem (...) sp. z o.o. we W. (obecnie Biuro (...) sp. z o.o. w Ś., KRS nr (...)).

(Dowód: - okoliczności bezsporne;

- odpis pełny z KRS nr (...), k.15-17)

Wskazana spółka nie wywiązała się z obowiązku wypłaty wynagrodzenia na rzecz powoda, wobec czego rozwiązał on umowę o pracę w trybie art. 55 § 1 k.p. i następnie uzyskał przeciwko dłużnej spółce następujące tytuły wykonawcze:

1/ wyrok zaoczny Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 16 maja 2013r., sygn. IV P 204/13, opatrzony w dniu 3 czerwca 2013r. klauzulą wykonalności – zasądzający od Biura (...) sp. z o.o. w Ś. (tytułem wynagrodzenia, ekwiwalentu za urlop i zwrotu wydatków związanych z używaniem prywatnego samochodu dla celów służbowych) kwotę 17 297 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu w kwocie 1 800 zł + 72 zł tytułem kosztów postępowania klauzulowego;

2/ wyrok z dnia 18 lipca 2013r. Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu, sygn. IV P 421/13, opatrzony w dniu 13 stycznia 2014r. klauzulą wykonalności - zasądzający na rzecz powoda od Biura (...) sp. z o.o. w Ś. tytułem odszkodowania kwotę 12 810,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kwotą 1 800 zł kosztów procesu + 66 zł tytułem kosztów postępowania klauzulowego;

a także

3/ wyrok z dnia 27 lutego 2013r. Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu, sygn. IV Pm 952/12, w którym zasądzono na jego rzecz od Biura (...) sp. z o.o. we W. kwotę 60 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów procesu (powództwo spółki o ustalenie zostało oddalone).

(Dowód: - okoliczności bezsporne,

- odpis wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu z dnia

16.05.2013r., IV P 204/13 wraz z postanowieniem o nadaniu klauzuli

wykonalności, k. 38-40 akt,

- odpis wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 18.07.2013r.

wraz z postanowieniem o nadaniu klauzuli wykonalności, k. 41-42 akt;

- odpis wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 27.02.2013r.,

k.37)

Postępowanie egzekucyjne sygn. Km 656/13, prowadzone w oparciu o wyrok z dnia 16 maja 2013r., sygn. IV P 204/13, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Świdnicy M. W. umorzyła postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2014r. wobec bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko dłużnej spółce z ruchomości, wierzytelność i kont bankowych. Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2013r. powodowi przyznano kwotę 600 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym.

(Dowód: - postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Świdnicy

M. W. z dnia 24.06.2013r. i 17.04.2014r., sygn. Km 656/13,

k.43-45 akt;

- pismo Komornika z dnia 28.02.2014r. przed umorzeniem postępowania, k. 50-51)

P. K., który w 2013r. prowadził wraz z konkubiną firmę budowlaną, wykonując roboty we W. został zagadnięty przez mężczyznę o nazwisku K. bądź K., który zaproponował pozwanemu objęcie funkcji prezesa zarządu w „prężnie rozwijającej się” firmie budowlanej Biuro (...) sp. z o.o. Pozwany zgodził się i osoba ta pokierowała nim w zakresie skompletowania niezbędnej dokumentacji do KRS. Po uzyskaniu wpisu pozwany miał uzyskać zlecenia budowlane i rozwijać firmę.

Pozwany objął funkcję prezesa zarządu dłużnej spółki w dniu 20 sierpnia 2013r.

Po objęciu funkcji pozwany próbował dowiedzieć się czegoś bliżej o firmie, jej pracownikach, zleceniach, dokumentacji. Próby kontaktu w tym zakresie z panem K./K. pozostały bezskuteczne.

Pozwany nie otrzymał od spółki żadnego wynagrodzenia.

W dniu 1 września 2013r. pozwany – za poradę prawnika, wobec utrudniania mu dostępu do dokumentacji spółki, w tym przede wszystkim do dokumentacji księgowej - sporządził oświadczenie o rezygnacji z funkcji prezesa zarządu. Przedmiotowe oświadczenie zostało pozostawione przez pozwanego – jak i wcześniejsze wezwania - u zarządcy budynku, w którym mieściły się biura spółki, ul. (...) w Ś. (w samych biurach nikt wówczas nie urzędował).

Stosowana informacja o rezygnacji została ujawniona w KRS w dniu 4 listopada 2013r.

(Dowód: - przesłuchanie pozwanego P. K., k.235, płyta CD na k.239;

- odpis pełny z KRS nr (...), k.15-17;

- informacja o wpisie do KRS z dnia 20.08.2013r., k. 96;

- raport zbiorczy danych dłużnej spółki publikowanych w (...) do 17.04.2014r.,

k. 18-36;

- oświadczenie pozwanego z dnia 01.09.2013r., k. 97 akt)

W dniu objęcia przez pozwanego funkcji prezesa zarządu spółki Biuro (...) (20 sierpnia 2013r.) posiadała ona zaległe zobowiązania, w tym podatkowe w kwocie 15 606 zł oraz zalegała z zapłatą składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 248 343,12 zł (dot. okresu od października 2011r. do maja 2013r.), na Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych w kwocie 64 371,15 zł (dot. okresu od grudnia 2011r. do maja 2013r.) oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 19 790,12 zł (dot. okresu od grudnia 2011r. do maja 2013r.) – łączna kwota zaległości z powyższych tytułów wynosiła 348 110,38 zł bez odsetek.

(Dowód: - informacja Naczelnika US w Ś. z 2.10.2015r., k.212;

- informacja ZUS z 12.10.2015r., k.223)

W kwietniu 2014r. powód wezwał P. K. do zapłaty kwoty 35 135,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi tytułem zaspokojenia długów Biura (...) sp. z o.o. w Ś., wynikających z uzyskanych przez niego przed 20 sierpnia 2013r. tytułów wykonawczych. Wezwanie skierowano na adres: W. 186, podczas gdy pozwany faktycznie mieszkał wówczas pod adresem: W. 205.

(Dowód: - wezwanie do zapłaty z dnia 15.04.2014r., k. 46-49 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Bezsporne w sprawie było istnienia zaległych zobowiązań spółki z o.o. Biuro (...) z/s w Ś. względem powoda, które były wymagalne w czasie, gdy pozwany pełnił funkcję prezesa zarządu tej spółki. Bezsporne była również okoliczność bezskutecznej egzekucji prowadzonej przez powoda wobec spółki. Spór dotyczył odpowiedzialności pozwanego na podstawie art.299 k.s.h. w sytuacji, gdy – jak zarzucał - nie miał on dostępu do dokumentacji spółki, nie znał stanu jej majątku i wielkości zobowiązań, a nadto spółka była niewypłacalna przed objęciem funkcji przez pozwanego, wobec czego powód nie poniósł szkody wywołanej zaniechaniem przez P. K. zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości.

Zgodnie z art.299 § 1 i 2 k.s.h. (w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016r.) członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za zobowiązania spółki z o.o., jeżeli egzekucja przeciwko niej okaże się bezskuteczna (§ 1). Jednakże członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2).

Ciężar dowodu wskazanych wyżej okoliczności (przesłanek egzoneracyjnych) spoczywa na osobie pozwanej. Z konstrukcji okoliczności zwalniających od odpowiedzialności wynika, że ratio legis art. 299 § 1 k.s.h. jest ponoszenie odpowiedzialności za zobowiązania spółki przez tych członków zarządu, za urzędowania których zaistniały przyczyny uzasadniające zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości, a którzy nie zgłosili odpowiedniego wniosku (tak np. SN w wyroku z dnia 15 czerwca 2011 r., V CSK 347/10). Należy nadmienić, że osoby obowiązane do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki winny to uczynić w terminie 14 dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości.

Obrona pozwanego sprowadzała się w sprawie do twierdzenia i dowodzenia, że bez swojej winy nie miał wiedzy o sytuacji finansowej spółki i potrzebie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jak również, że powód nie poniósł szkody wskutek jego zaniechania.

Niewątpliwie podejmując się pełnienia funkcji członka zarządu, dana osoba powinna posiadać elementarną wiedzę o sprawach spółki, w tym sprawach finansowych; obowiązek ten istnieje także wówczas, gdy w ramach podziału obowiązków między członków wieloosobowego zarządu jeden lub część członków dopuści do pozbawienia ich faktycznego wpływu na zarządzanie spółką. Co to zasady zatem niezajomość stanu finansów spółki – wynikająca z podziału czynności - nie stanowi okoliczności uzasadniającej zwolnienie członka zarządu z odpowiedzialności,

gdyż przepis art.299 k.s.h., chroniący interes wierzycieli, ma charakter bezwzględnie obowiązujący i nie może być pozbawiony skuteczności przez porozumienie wspólników. Tylko zatem taka sytuacja faktyczna, która rzeczywiście i obiektywnie uniemożliwia uczestniczenie w czynnościach zarządzania, może uzasadniać wnioskowanie o istnieniu okoliczności przewidzianych w art.299 § 2 k.s.h., uwalniających członka zarządu od odpowiedzialności (tak np. SN w wyroku z dnia 15 maja 2014 r., II CSK 446/13; SA w B. w wyroku z dnia 3 kwietnia 2015 r., I ACa 886/14). Przepis art.299 § 2 k.s.h. przewiduje domniemanie winy członka zarządu w niezgłoszeniu wniosku o upadłość we właściwym czasie; członkom zarządu powinien być bowiem znany na bieżąco stan finansowy spółki i możliwość zaspokojenia długów (tak SN w wyroku z dnia 11 marca 2008 r. (II CSK 545/07)). Członek zarządu, chcący uniknąć odpowiedzialności, powinien wykazać swój niezawiniony brak kontaktu z finansami i księgowością spółki. Powody mogą być różne: od dłuższej nieobecności członka zarządu obejmującej czas, w którym odpowiedni wniosek miał być złożony, po podstępne wprowadzenie w błąd co do danych o wynikach finansowych spółki. Istotne jest jedynie, aby te okoliczności powodowały brak możliwości stwierdzenia istnienia podstawy do ogłoszenia upadłości pomimo dołożenia należytej staranności przez członka zarządu (tak SN w wyroku z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 661/08). Ów wymóg zachowania należytej staranności oznacza, że na brak winy członka zarządu może wskazywać tylko taka sytuacja, która obiektywnie i rzeczywiście uniemożliwiała mu uczestniczenie w czynnościach zarządzania. W przekonaniu Sądu w okolicznościach sprawy niewątpliwie można postawić pozwanemu zarzut, że podjął się pełnienia funkcji członka zarządu w sposób bezrefleksyjny, naiwny, nie poprzedzony analizą sytuacji finansowo – gospodarczej spółki. Niemniej stwierdzić należy, że poprzez taką decyzję znalazł się w sytuacji, która realnie i obiektywnie uniemożliwiała mu dokonywanie czynności zarządzania, w tym podjęcie popartej rzetelnymi przesłankami decyzji o zgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Zatem w ocenie Sądu w stosunku do P. K. zachodzi przesłanka egzoneracyjna w postaci braku winy w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nieszczęściu postępowania układowego.

W przekonaniu Sądu pozwany udowodnił również, że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nieszczęścia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. O szkodzie w rozumieniu art.299 § 2 k.s.h. można mówić jedynie wówczas, gdy zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości / wszczęcie postępowania układowego spowodowałoby zaspokojenie wierzyciela w części większej niż w przypadku zaniechania dokonanego przez członka zarządu. Rozmiarem szkody będzie w takiej sytuacji różnica między tym, co wierzyciel mógł w wyniku wszczęcia wspomnianych postępowań uzyskać, a rzeczywistym stanem zaspokojenia jego roszczeń. Zatem szkodę, jako podstawą odpowiedzialności członka zarządu, należy utożsamiać z obniżeniem potencjału majątkowego spółki, nie zaś z bezpośrednim uszczerbkiem w majątku wierzyciela (tak SN m.in. w wyroku z dnia 4 lipca 2013 r., I CSK 646/12). Z kolei w wyroku z dnia 10 lutego 2011 r., IV CSK 335/10, Sąd Najwyższy stwierdził, że członek zarządu spółki z o.o. może uwolnić się od odpowiedzialności poprzez wykazanie, że stopień zaspokojenia wierzyciela byłby identyczny także w sytuacji zgłoszenia we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości. Jak wynika z przeprowadzonych w sprawie dowodów, Biuro (...) sp. z o.o. w momencie objęcia przez pozwanego funkcji prezesa zarządu (20 sierpnia 2013r.) posiadała nieuregulowane zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w łącznej kwocie 348 110,38 zł samej należności głównej, bez odsetek. Zobowiązania te narastały w okresie od października 2011r. do maja 2013r., a więc na ponad 2 lata wstecz (tak informację Naczelnika US w Ś. z 2 października 2015r., k.212, i ZUS z 12 października 2015r., k.223). Dodatkowo z akt egzekucyjnych Komornika Sądowego przy SR dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu A. W. (sygn. Km 2393/12) wynika, iż na wniosek egzekucyjny R. C. z dnia 29 maja 2012r., dotyczący długu w kwocie 489 806,98 zł i dłużników w osobach Z. W., (...) sp. z o.o. i Biuro (...) sp. z o.o., ostatnie ściągnięcie zostało dokonane dnia 16 maja 2013r., a 26 lipca 2013r. komornik wobec zbiegu z egzekucją administracyjną cofnął zajęcie rachunku bankowego. Z kolei w sprawie Km 566/12 z wniosku (...) S.A. przeciwko Z. W. ten sam komornik postanowił w dniu 28 czerwca 2013r. o umorzeniu bezskutecznej egzekucji, próbując wcześniej uzyskać zaspokojenie m.in. z udziałów dłużnika w spółce z o.o. Biuro (...) sp. z o.o. (poprzednia nazwa Biura (...) sp. z o.o.). Okoliczność tą potwierdza też odpis z KRS dłużnej spółki.

Mając powyższe na uwadze, a także zważywszy na okoliczności, w jakich pozwanemu zaproponowano pełnienie funkcji członka zarządu oraz okres, w którym tę funkcję formalnie pełnił, Sąd ocenił, iż pozwany udowodnił również, że powód nie poniósł szkody wskutek niezgłoszenia przez pozwanego wniosku o ogłoszenie upadłości Biura (...) sp. z o.o. Skoro

zatem pozwany udowodnił dwie przesłanki egzoneracyjne, powództwo podlegało oddaleniu na podstawie art.299 § 2 k.s.h. Sąd wyrok zaoczny podlegał uchyleniu (art.347 k.p.c.), a powództwo oddaleniu, o czym orzeczono w pkt I i II sentencji wyroku z dnia 9 grudnia 2015r.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Od powoda na rzecz pełnomocnika pozwanego z urzędu adwokata Bartosza W. W. zasądzić należało kwotę 2 969 zł (2 400 zł + Vat + 17 zł opłaty skarbowej) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, w wysokości wynikającej z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2002r. nr 163 poz. 1348 z późn. zm).